

Tots els camins duen a la fusió

EL TEMPS

El Banc d'Espanya ja ha autoritzat els SIP i fusions de les caixes d'estalvis. El FROB lliga les entitats un mínim de cinc anys fins que tornin els diners.

Els matrimonis catòlics es juren amor etern, fidelitat fins que la mort els separi, en la salut i en la malaltia. Els matrimonis civils no es comprometen a res en aquest sentit i tenen la possibilitat de desfer el contracte quan ho creguin oportú sense donar explicacions ni justificacions. Ara, en temps de crisi, les estadístiques indiquen un clar descens de les ruptures matrimonials. El motiu és econòmic: divorciar-se costa diners, i sovint cap de les dues parts no està en condicions de fer-se càrrec del cost de dividir un habitatge, bé comprant el 50% a l'altre, bé pagant el lloguer d'un altre habitatge.

En el sistema financer espanyol, la crisi ha posat de moda una fórmula matrimonial motivada per interessos estrictament econòmics, el sistema institucional de protecció (SIP), també anomenat *fusió freda* o *virtual*. Es tracta

Bancaixa, CAM, "Sa Nostra", Caixa Penedès i Caixa Laietana han fugit a Madrid per trobar refugi en un SIP que els permeti d'obtenir diners del FROB, imprescindibles per a continuar vius al mercat financer actual. Sobre el paper, el SIP és una unió que es pot desfer un cop retornat el capital prestat. Però és difícil de creure que, en cinc anys, les entitats s'hauran sanejat prou per a poder permetre's un divorci.

d'una plataforma conjunta per a accedir al Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB) que manté la personalitat jurídica de cada entitat, l'activitat comercial i la gestió de l'obra social al

territori. Però, amb forma jurídica de banc i seu a Madrid, trasllada el centre de decisió sobre qüestions rellevants —com ara la gestió del risc en el crèdit, les inversions, la solvència i la liquiditat

L'òrbita financera dels Països Catalans

de les entitats— a una assemblea integrada per totes les entitats, amb quotes de representació d'acord amb la dimensió de les caixes.

Una unió solidària però no eterna. Els nous socis es comprometen a donar-se suport mutu quant a liquiditat i solvència, si ho necessiten. Per fer-ho, es crea una societat central, allò que alguns experts qualifiquen de *banc de caixes*, que té delegades aquestes competències per a tot el grup. Cadascuna de les caixes que participen del SIP han de fer-hi, pel cap baix, una aportació inicial equivalent al 40% dels recursos propis i un 40% més també dels beneficis que obtinguin. És, fet i fet, una guardiola comuna per a assegurar-se el compliment dels criteris de solvència, de liquiditat i de morositat que marca el

Banc d'Espanya. El qui hi fa una aportació més elevada, acumula més poder de decisió en aquest banc de caixes i, per tant, l'entitat més gran és la que acaba liderant el procés.

Un SIP, doncs, és una unió que es pot desfer. Té una vigència de deu anys i, si bé es pot prorrogar, com molts experts asseguren, també es pot dissoldre. No es tanca la porta que una entitat que en forma part se'n desvinculi i torni a fer el camí en solitari o amb unes altres entitats. I, és clar, els milions d'euros que s'han demanat a l'estat espanyol a través del FROB s'han d'haver retornat perquè es pugui desfer aquesta fusió freda. El termini màxim de retorn d'aquest préstec —amb uns interessos considerables, tot sigui dit— és de cinc anys. El FROB, tutelat pel Banc d'Espanya, és dotat d'un fons de 12.000 milions

d'euros, i els projectes engegats, en què hi ha implicades més de trenta caixes, n'han sol·licitats més d'11.000.

La normativa actual d'entitats financeres no permet la fusió de caixes de comunitats autònomes diferents. Per això el SIP s'ha convertit en una eina idònia per a resoldre les necessitats de liquiditat de moltes entitats que, per motius polítics o per por de perdre pes, no s'han integrat en una fusió tradicional dins el seu territori. En total, a l'estat espanyol hi ha engegades cinc operacions de fusió freda, sovint entre entitats que no tenen cap mena de sinergia pel que fa als territoris d'actuació, i menys encara en l'enfocament de l'obra social.

El SIP no resol el gran mal. Quan el Banc d'Espanya va posar en funcionament el FROB, un dels objectius principals era de redimensionar el sistema financer, saturat d'oficines de resultes d'una política expansionista que havien fet les caixes fora dels seus territoris naturals, empeses també per la implicació en el *boom* immobiliari, en què les caixes van tenir un paper determinant en la concessió d'hipoteques. Com més lluny arribés una caixa, més clients captaria. L'exemple de CCM, la primera caixa intervinguda pel Banc d'Espanya, és molt il·lustratiu. El 2006 va iniciar una cursa desenfrenada d'expansió fora de Castella - la Manxa, oferint productes hipotecaris amb els quals no podia competir cap altra entitat financera. Va augmentar la cartera creditícia i, doncs, la morositat, que, afegida a les operacions polítiques dels seus directius, va conduir CCM a l'ofegament.

Doncs bé, el FROB havia de servir per a fer fusions i, consegüentment, tancar oficines i optimitzar recursos. Serà el cas d'Unnim i de la nova Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa. Però no de Caixa Penedès, Caixa Laietana, "Sa Nostra", CAM i Bancaja, que han optat per un SIP. Ara aquestes entitats no resten obligades a fer retallades d'oficines i personal, però és només l'ajornament d'una decisió que hauran de prendre tard o d'hora. Per tant, no és cert que amb un SIP es mantingui totalment l'arrelament al territori i la xarxa comercial.

Pel que fa a l'obra social de les caixes integrades en un SIP, els experts consultats per EL TEMPS deixen clar

que “en cap cas no és garantida totalment”, perquè les decisions en aquest capítol “també s’acabaran prenent en assemblea, i no oblidem que l’objectiu darrer d’un SIP és accedir als diners del FROB, i no pas mantenir l’arrelament al territori de totes les caixes”.

Val a dir que totes les entitats financeres adherides a un SIP han assegurat que mantindran l’obra social intacta al seu territori, i que en cap cas no es trobaran obligades a tancar oficines i retallar personal a curt termini.

Pèrdua d’autonomia financera.

Finalment, el perill més clar d’un SIP per als territoris d’origen de les entitats és la pèrdua d’autonomia financera. El centre de decisió sobre les qüestions més importants de l’activitat financera de la caixa es desplaça a Madrid, on té la seu el SIP i on se situa el consell d’administració central. A Catalunya, el fet que la resta d’entitats s’hagin quedat al territori mitjançant fusions –i, en el cas de Caixa Girona, amb una absorció per part de “la Caixa”–, el SIP de Penedès, que s’uneix a “Sa Nostra”, Caja Murcia i Caja Granada no significa cap un terrabastall per al sistema financer català. L’executiu català fa una valoració molt positiva del resultat de les decisions preses per les entitats catalanes: “Es configura un nou mapa financer al país format per entitats més fortes, més capitalitzades i amb més capacitat de contribuir a un millor desenvolupament de l’economia”, remarca el titular d’Economia i Finances, Antoni Castells.

Però els efectes del SIP sí que es detecten en el cas de “Sa Nostra” a les illes Balears. Sens dubte, s’hi farà evident la pèrdua de poder financer perquè la primera entitat del territori ja no podrà actuar lliurement en àmbits com ara la gestió del crèdit, primordial per a empènyer l’economia, basada –com a la resta dels Països Catalans– en la petita i mitjana empresa. Només Caixa Pollença serà netament balear.

Al País Valencià la magnitud de la tragèdia és descomunal, com expliquem a les pàgines anteriors. CAM i Bancaixa s’integren en dos SIP i dissolen així el poder financer valencià.

La banca també es mou. Els bancs podrien proposar-se fusions per guanyar

dimensió després dels moviments que hi ha hagut al sector de les caixes, amb onze processos d’integració engegats. És el pronòstic que fa l’Associació Espanyola de Banca, l’AEB. Així doncs, la proposta de fusió per absorció del Banc Sabadell sobre el Banco Guipuzcoano anunciada la setmana passada pot ser la primera del sector bancari un cop es va completant el mapa de caixes. L’operació, en què el banc català absorbiria el basc, amb vuit vegades menys d’actius, es faria mitjançant el canvi d’accions o uns altres instruments financers.

L’AEB ha assenyalat que les entitats que rebin ajuda del FROB no jugaran amb avantatge en relació amb aquelles que no la necessiten, de manera que aquestes injeccions de capital no constitueixen un factor que desvirtui la competència. En aquest sentit, la patronal de la banca remarca que “allò que seria nociu fóra una ajuda de l’estat per a recapitalitzar entitats que no tinguin viabilitat”, però que sí s’ajuda a consolidar el panorama financer “tots en sortim be-

neficiats, perquè el sistema serà més potent”. El Banco Guipuzcoano és el més petit dels bancs mitjans, i el Sabadell no hi té pràcticament duplicitats. Les xarxes d’oficines de les dues entitats són força complementàries. El basc té una presència arrelada al nord de la península, mentre que el català gaudeix d’una forta implantació a Catalunya, el País Valencià i Andalusia.

Amb tots els moviments que hi ha sobre la taula, es redueix el nombre d’entitats al sector financer i es reforça la capacitat de les que queden. Un escenari que, per a la patronal de la banca, és una nova oportunitat perquè els bancs guanyin quota de mercat als seus eters rivals. I qui sap si, en un futur no gaire llunyà, també els podran comprar. El FROB és una porta oberta a aquesta possibilitat, i la llei de caixes espanyoles també, perquè permetrà que aquestes entitats emetin quotes participatives amb drets polítics.

Gemma Aguilera

C Cultura Museus

M Museu d'Història de Catalunya

LA NOVA CANÇÓ

MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

EXPOSICIÓN
3 juny / 31 octubre 2010

RECITALS DE CANÇÓ
1 juliol / 10 setembre 2010

Tel. 93 225 47 00
www.mhcat.cat

Amb la col·laboració de
Institut Català de les Indústries Culturals

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

AVUI+ CATALUNYA RÀDIO Grup enderrock el Periódico TR3SC 3